

نیار

حیفقت، آداب، اثار

محمد علی ارزیده

عنوان و نام پندید آور	: ارزیده، محمدعلی - ۱۳۳۱	سرشناسه
مشخصات نشر	: زیارت: حقیقت، آداب، آثار محمدعلی ارزیده.	
مشخصات ظاهری	: تهران: انتشارات شفیعی، ۱۴۰۳.	
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۵۹۲۶-۳۱-۸	
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا	
یادداشت	: کتابنامه.	
موضع	: زیارت و زائران	
Pilgrims and pilgrimages		
زیارت و زائران -- احادیث		
Pilgrims and pilgrimages -- Hadiths		
زیارت و زائران -- آداب و رسوم		
Pilgrims and pilgrimages -- Manners and customs		
زیارت‌نامه‌ها		
Ziyarat-namah (Prayers for visiting shrines)*		
رده بندی کنگره	: BP۲۶۲	
رده بندی دیربی	: ۲۹۷/۷۶	
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۷۵۰۵	
اطلاعات رکورد کتابشناسی : <i>نیها</i>		

زیارت حقیقت، آداب، آثار

محمدعلی ارزیده

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۳ - ربيع الاول ۱۴۴۶

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

ناشر: انتشارات شفیعی

چاپ و صحافی: نقشینه پیمان

قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۹۲۶-۳۱-۸

ISBN: 978-622-5926-31-8

تهران، میدان انقلاب، خیابان اردبیلهشت، ساختمان اردبیلهشت، طبقه همکف، شماره ۶۵

انتشارات شفیعی تلفن: ۰۶۶۴۹۴۶۵۴

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای مؤلف محفوظ می‌باشد.

ارتباط با مؤلف: rahevelayatt@gmail.com

تلفن پخش: ۰۹۱۲۲۹۰۳۷۰۵

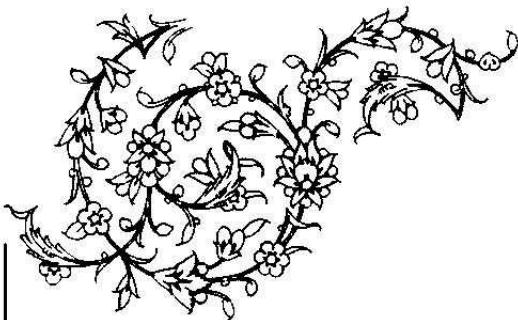
فهرست مطالب

۳۳	مقدمه
فصل اول: حقیقت زیارت	
۳۹	ابعاد عبادات از جمله زیارت
۴۱	معنا و ماهیت زیارت
۴۱	زیارت در لغت
۴۱	زیارت در اصطلاح
۴۳	تفاوت زیارت با رؤیت (دیدار)
۴۳	تفاوت زیارت با ملاقات
۴۵	بررسی و تبیین حقیقت زیارت
۴۵	زیارت وظیفه‌ای الهی بنا بر عهد ازلی با امام است
۴۷	زیارت در حقیقت عدول از ظاهر به باطن است
۴۸	در هنگام زیارت طهارت فکر و قلب و درون از غیرمژور لازم است
۴۸	حقیقت زیارت با رفع هر گونه مانع و حجایق حاصل می‌شود
۴۸	شرایط رفع حجایق در زیارت
۵۲	زیارت حضور عاشقانه مُحب نزد محبوب است
۵۳	منازل سیر عاشقانه برای وصول به محبوب
۵۳	نظرات مختلف عرقاً و فلاسفه درباره منازل سیر إلى الله
۵۵	تقسیم‌بندی منازل سلوک طبق نظر خواجه عبدالله انصاری
۵۶	منازل دوازده گانه سلوک طبق رساله لُبَّ الْبَاب
۵۸	عالیم دوازده گانه سلوک طبق رساله تحفة الملوک علامه بحرالعلوم
۵۸	شرح اجمالی منازل دوازده گانه سلوک در رساله لُبَّ الْبَاب
۶۰	زیارت جلوه‌ای از اسفار اربعه عرقای بزرگوار است
۶۰	اسفار اربعه طبق نظر ملاصدرای شیرازی
۶۰	سفر اول، مِنَ الْخَلْقِ إِلَى الْحَقِّ

دچار شدن به نفرین الهی بیان شده در قرآن	۳۰۳
محروم شدن از شفاقت حضرت پیامبر ﷺ و ائمه هدی ظلیل	۳۰۳
مبتلا شدن به پائزده بلای الهی در دنیا و آخرت	۳۰۳
رعایت حق الناس	۳۰۶
اهمیت حق الناس در روایات	۳۰۷
خداآون حقوق مردم را بر حقوق خود مقدم داشته است	۳۰۷
ادای حق الناس برترین عبادت الهی است	۳۰۷
رعایت نکردن حق الناس انسان را از پیروی امام محروم می کند	۳۰۷
تجاوز به حقوق مردم بزرگ ترین گناه و خطاست	۳۰۸
رعایت نکردن حق الناس باعث مستجاب نشدن دعاها می شود	۳۰۸
رعایت نکردن حق الناس رابطه موذت و دوستی را از بین می برد	۳۰۸
ادای حق الناس شریف ترین اعمال برهیز کاران است	۳۰۹
اقسام حق الناس	۳۰۹
حق الناس مالی	۳۱۰
حق الناس جانی	۳۱۰
حق الناس آبرویی	۳۱۰
حکایتی درباره عقوبیت رعایت نکردن حق الناس	۳۱۰
حق الناس عبادی	۳۱۴
آثار رعایت حق الناس	۳۱۴
حفظ عفاف و حجاب	۳۱۵
اهمیت حجاب در اسلام	۳۱۵
حجاب دستور صریح و اکید قرآن است	۳۱۵
حجاب پیروی حقیقی و صادقانه از سیره نواری فاطمی است	۳۱۶
ارزش های حجاب	۳۱۹
رعایت حلال و حرام به ویژه برهیز از لقمة حرام	۳۱۹
آثار لقمة حرام	۳۲۰
مقبول نشدن اعمال و عبادات و زیارات	۳۲۰
مستجاب نشدن دعاها	۳۲۱
کدورت باطنی و درک نکردن حقایق و معارف	۳۲۱
خروج از دایرة تشییع	۳۲۱

۳۲۲	محرومیت از بهشت
۳۲۲	آثار دیگر لقمه حرام
۳۲۲	شرایط حلال بودن تعذیه
۳۲۲	دقت در رعایت حقوق و شرایط تعیین شده در شرع
۳۲۳	اموری که در زیارت باید از آن ها پرهیز شود
۳۲۴	رعایت تقوا
۳۲۵	تقوا شرط قبولی اعمال و عبادات
۳۲۵	آثار تقوا
۳۲۶	تقوا بهترین توشه معنوی است
۳۲۷	تقوا بهترین پوشش معنوی و باطنی است
۳۲۷	تقوا بهترین عامل صلاح و هدایت است
۳۲۸	تقوا عامل بزرگواری است
۳۲۹	تقوا بهترین داروی دردهای ظاهری و باطنی است
۳۲۹	تقوا بهترین عامل نجات انسان است
۳۳۰	تقوا عامل رستگاری ابدی است
۳۳۰	ننانه های اهل تقوا بر اساس خطبه متفقین حضرت امیر المؤمنین <small>علیه السلام</small>
۳۳۲	رعایت شرط تقوا در زیارت
۳۳۲	اموری که زائر باید برای احترام به ساحت قدسی امام مراقب باشد
۳۳۳	حسن خلق
۳۳۳	حسن خلق در آیات و روایات
۳۳۵	حکایتی عبرت آور درباره آثار بد خلقی
۳۳۷	اهمیت و ارزش های حسن خلق
۳۳۹	آثار حسن خلق
۳۴۱	مصادریق حسن خلق در روایات
۳۴۱	پاک دامنی و عفاف
۳۴۱	ادای واجبات
۳۴۱	دوری از حرام
۳۴۱	جود و احسان و ایثار
۳۴۱	تواضع و فروتنی
۳۴۲	صبر و بخشندگی

۶۱۱	مرحله عملی.....
۶۱۱	آثار امر به معروف و نهی از منکر.....
۶۱۲	رونق و توسعه اقتصادی.....
۶۱۳	اصول دینی در رونق و توسعه اقتصادی.....
۶۱۳	عفت نفس در نیازهای مادی.....
۶۱۴	رعایت حقوق دیگران در امور مالی.....
۶۱۴	بعضی از اصول قرآنی در امور مالی.....
۶۱۵	ادای حقوق مالی.....
۶۱۵	مصادق های احسان.....
۶۱۶	وقف .....
۶۱۶	تعريف وقف و کارکردهای آن.....
۶۱۶	قرض الحسنة .....
۶۱۷	اجتناب از بخل و رزی .....
۶۱۸	پرهیز از هر گونه اسراف و تجمل گرانی .....
۶۱۸	اجتناب از کسب اموال غیر مجاز .....
۶۱۸	نتایج اقتصادی در گردشگری مذهبی زیارت و فعالیت های جانبه ای .....
۶۱۸	مقاله ای درباره نتایج اقتصادی در گردشگری مذهبی زیارت .....
۶۲۵	فهرست منابع .....

www.ketab.ir

مقدمة

مقدمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قالَ الرَّضَا عَلِيُّهِ الْكَفَلَةُ : «إِنَّ لِكُلِّ إِمَامٍ عَهْدًا فِي عُنْقِ أُولَائِهِ وَشَيْعَتِهِ وَإِنَّ مِنْ تَمَامِ الْوَفَاءِ
بِالْعَهْدِ وَحُسْنِ الْأَدَاءِ زِيَارَةُ قُبُورِهِمْ ، فَمَنْ زَارَهُمْ رَغْبَةً فِي زِيَارَتِهِمْ وَتَصْدِيقًا بِمَا رَغَبُوا فِيهِ
كَانَ أَئْتَتُهُمْ شُفَعَاءَ هُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»^۱

پس از تألیف کتاب «رفاقت کیمیای سعادت» در جمادی الاول سال ۱۴۴۲ (ه.ق) حقیر به دنبال این بودم که از میان یادداشت‌های فراوان خود موضوعی انتخاب کنم و مشغول تنظیم و مکتوب کردن آن شوم تا اینکه در سحری مبارک در رویایی شیرین به محضر مبارک استادنا العلامه آیت‌الله حاج سید محمدحسین حسینی طهرانی (افاض الله علیہا من برکات تربه) شرف یاب شدم و ایشان ضمنی بیان مطالبی ارزنده و گران‌بها به حقیر امر فرمودند تا درباره «زیارت» و حققت و آداب و آثار آن رساله‌ای مرقوم کنم.

چه مبارک سحری بود و چه فرخنده شیبی آن شبِ قدر که این تازه برآتم دادند^۲ بعد از بیداری، فوراً دست به قلم شدم و شروع به گردآوری مطالب و تنظیم رساله‌ای از میان یادداشت‌ها و متون مکتوب شده سخنرانی‌ها و دروس خود در این باب کردم، ولی متأسفانه به جهت پیشامدهای ناگواری که برای حقیر واقع شد، نیل به این مقصود حدود سه سال به طول

۱. «کافی» ج ۴ ص ۵۶۷. این روایت ارزشمند به دفعات در این کتاب آمده و ترجمه و تبیین شده است.

۲. «دیوان حافظ شیرازی»، غزلیات

انجامید و اینک با عنایات کریمانه خداوند متعال و توفیقات کوثری حضرت صدیقه طاهره فاطمه الزهراء علیها السلام و امداد باطنی استادنا العلامه (رضوان الله تعالى عليه) این کتاب تقدیم می شود.

«زیارت» جایگاه معنوی و بلندی در فرهنگ های دینی جهان دارد و یکی از مهم ترین و شکوهمندترین مناسک و مراسم آیینی شیعه است. زیارت در نظام اعتقادی و رفتاری تشیع از اهمیت و ارزش ویژه ای برخوردار است و بنا بر بیان زیبای حضرت امام رضا علیه السلام نشانه پایبندی به عهد آزلی و الستی در ناسوت به حساب می آید؛ از این رو، در طول تاریخ، شیعیان برای زنده نگه داشتن آن از بذل جان و مال و... دریغ نکرده اند و آن را با تمام وجود و هستی خویش، حتی در تاریک ترین دوره ها و در اوج فشارها و خفغان های دشمنان اهل بیت علیهم السلام، محفوظ داشته اند. هم اکنون، در میان تمام فرهنگ های موجود در عالم، مراسم زیارت شیعیان به ویژه زیارت اربعین حسینی همچنان خورشیدی درخشان می درخشد و یکی از نشانه های بارز و پُر عظمت تشیع شناخته می شود.

در زمان حال، به جهت استقبال فراوان و مشتملگیر از زیارت، ضروری است که این امر از ابعاد مختلفی مورد تحقیق و بررسی قرار گیرد و حقیقت و آداب و آثار آن با تکیه بر آیات قرآن و روایات معصومان علیهم السلام و سیرة اولیای الهی به خوبی تبیین و ارائه شود تا زائران، با شناخت و معرفت بیشتر، این سفارش زیبای خداوند و معصومان علیهم السلام را به جا آورند و با تحقق شرط عارفاً بحقه از آثار آن به نحو احسن بهره مند شوند.

به همین جهت، حقیر تمام توان و بضاعت خود را به کار گرفته ام و نهایت کوشش خویش را مبذول داشتم تا حقیقت و آداب و آثار زیارت از دیدگاه قرآن و اهل بیت علیهم السلام و اولیای الهی و بر اساس مبانی عرفانی مكتب درخشان مرحوم ملاحسینقلی همدانی (قدس الله نفسه الزی) و رفتار مرحوم سیدنا الاستاد (رضوان الله تعالى عليه) ارائه شود، إن شاء الله مورد قبول و رضای خداوند متعال و ائمه هدی علیهم السلام به ویژه ساحت أقدس حضرت بقیة الله الأعظم امام عصر (جعل الله تعالى نزجه الشرف)، و اولیای الهی قرار گیرد.

Digitized by srujanika@gmail.com

માનુષીય

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

“የኅንጻ በዚህ የሚገኘው ስምምነት እና የመስቀል ስምምነት በመሆኑ ተረጋግጧል፡፡